

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جهانی شدن

شبکه‌های اجتماعی مجازی

مکرم‌سید علی رحمان زاده

دکتری علوم ارتباطات ابراهیم، دانشیار انستیتو اسلامی واحد تهران شرق

محمد سید

دانشجوی دکتری مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

سرشناسه	:	رحمان زاده، سیدعلی، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	جهانی شدن شبکه‌های اجتماعی مجازی/ سیدعلی رحمان زاده، محمد بیگدلی
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات سرگیس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۳۸۴ ص، مصور: ۱۴/۵، ۲۱/۵ س.م.
شابک	:	978-600-8086-10-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. (۳۵۳) - ۳۸۴.
موضوع	:	شبکه‌های اجتماعی پیوسته
موضوع	:	Online social networks
شناسه افزوده	:	بیگدلی، محمد، ۱۳۴۴ -
رده‌بندی کنگره	:	۹۱۳۹۵/ب۷۴۲HMH
رده‌بندی دیوپی	:	۰۰۶/۷۵۴
شماره شابشناسی ملی	:	۴۲۸۳۳۹۱

جهانی شدن شبکه‌های اجتماعی مجازی انتشارات سرگیس

نویسنده: دکتر سیدعلی رحمان زاده، محمد بیگدلی

ناظر فنی: باب محمد محمدی

ناشر: سرگیس

چاپخانه: تهران

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

بهاء: ۱۷۰۰۰ تومان

نوبت و سال چاپ: اول تابستان ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۸۶-۱۰-۹

آدرس: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی‌نژاد شرقی، پلاک ۶۶، واحد ۱۰

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۱۹۱۶ - همراه: ۰۱۳۶۲۸۹-۰۱۱۲

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۶۴۸۹

Instagram: Sargispress

Email: Sargispress@gmail.com

هرگونه استفاده از جلد و متن کتاب (اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری، تهیه CD) بدون اجازه کتبی ناشر و مؤلف ممنوع است و در صورت مشاهده از متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۱	جهانی شدن فناوری های نوین
۱۵	جامعه اطلاعات
۱۹	شبکه های اجتماعی جاری
۲۱	شبکه های اطلاعاتی و ارتباطی
۲۳	جهانی شدن و شبکه های اجتماعی مجازی
۲۴	چالش های جامعه اطلاعاتی (فرصت ها و تهدیدات)
۲۵	پتانسیل ها و فرصت های ناشی از جامعه اطلاعاتی
۳۳	فناوری و توسعه
۳۵	تاریخچه مختصر فن آوری اطلاعات
۴۱	اهمیت فناوری اطلاعات در توسعه کشور
۴۵	وسایل ارتباط جمعی و وظایف اجتماعی آنها
۵۱	نظریه های کلاسیک رسانه ها
۵۶	مدل تاثیر محدود رسانه ها
۷۹	نظریه های انتقادی و فرهنگی
۸۳	دیدگاه های ارتباطی و فرهنگی اندیشمندان مکتب فرانکفورت
۸۸	نظریات پست مدرنیسم
۹۱	نظریه های تفسیر گرایی
۹۳	ابعاد جامعه اطلاعاتی
۹۹	قدرت جامعه اطلاعاتی و نقش آن در توسعه فرهنگی

- ۱۰۰..... فناوری‌های نوین عاملی جهت نوسازی و نوآوری فرهنگی
- ۱۰۱..... دولت الکترونیک
- ۱۱۱..... ایجاد الگوهای نظارتی جدید
- ۱۱۳..... سرمایه‌گذاری بر قابلیت‌های وب
- ۱۱۶..... دولت الکترونیکی و اثربخشی آن
- ۱۱۷..... بخش‌های دولت الکترونیک
- ۱۱۹..... استراتژی و فرآیند استقرار دولت الکترونیک
- ۱۲۲..... استراتژی استقرار دولت الکترونیک
- ۱۲۴..... اهداف استقرار دولت الکترونیکی
- ۱۲۵..... رویکردهای متفاوت به دولت الکترونیک
- ۱۲۸..... استقرار اثربخش دولت الکترونیک، رویکرد سیستمی
- ۱۳۰..... سیاست‌های اطلاعاتی توسعه دولت الکترونیک
- ۱۳۳..... سه فاز دولت الکترونیک
- ۱۳۵..... مدل‌های دولت الکترونیک
- ۱۴۰..... شکافهای دیجیتالی
- ۱۴۴..... راه‌حل‌های دیجیتالی
- ۱۴۶..... عصر مجازی
- ۱۵۳..... گام‌های اساسی ایجاد دولت الکترونیک
- ۱۵۷..... چالش‌های ایجاد دولت الکترونیک
- ۱۶۷..... نقش دولت در جامعه اطلاعاتی
- ۱۶۹..... شهروند الکترونیک
- ۱۷۳..... مدل شهر الکترونیک
- ۱۷۴..... فعالیت‌های شهر الکترونیک
- ۱۸۱..... نیاز به شهرهای الکترونیک
- ۱۸۳..... مؤلفه‌های شهر الکترونیک
- ۱۸۵..... شهروند الکترونیک
- ۱۸۷..... ابعاد توسعه شهروند الکترونیک

۱۹۴	جایگاه شهروند الکترونیک در ایران و جهان
۱۹۷	اقدامات شهروند الکترونیک و امنیت اطلاعات
۲۰۰	بنیان‌های حقوق شهروندی در شهر الکترونیک
۲۰۷	چالش‌های فراروی تحقق شهر الکترونیک
۲۰۹	کسب و کار الکترونیکی در دهکده جهانی
۲۱۲	کارآفرینی دیجیتال و دولت الکترونیکی
۲۱۳	تاثیر دولت الکترونیک بر مشاغل
۲۱۵	نیروی کار در دولت الکترونیک
۲۲۰	آموزش الکترونیک
۲۲۲	استاندارد سازی آموزش الکترونیکی
۲۲۶	گام‌های اساسی در بومی سازی ارزش الکترونیکی در ایران
۲۳۴	فرهنگ الکترونیک
۲۳۸	دیجیتالی شدن فرهنگ ایرانی
۲۴۴	جایگاه فرهنگ غیر رسمی در فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲۴۸	پذیرش فرهنگی در قالب فناوری اطلاعات
۲۵۱	ارزشها و فن آوری اطلاعات
۲۵۳	شبکه‌های ارتباطی و توسعه فرهنگی
۲۶۰	فرهنگ و توسعه فرهنگی
۲۶۵	توسعه فرهنگی
۲۶۶	ارزش های فرهنگی
۲۶۸	دهه های جهانی توسعه فرهنگ
۲۶۹	توسعه فرهنگی در جهان پسا مدرن
۲۷۰	ضرورت های نیل به توسعه فرهنگی
۲۷۴	توسعه فرهنگی و فن آوری
۲۷۷	جایگاه فرهنگ در توسعه
۲۷۸	تاثیرات متقابل فرهنگ و فن آوری
۲۸۷	آینده فرهنگ بر اساس فن آوری دیجیتال

۲۸۹		سواد رسانه ای فرهنگی در بخش فن آوری اطلاعات
۲۹۴		کارکرد رسانه‌های دیجیتالی
۲۹۸		نقش دولت در ایجاد سرمایه فرهنگی در بستر فضای دیجیتالی
۲۹۹		نگاهی به وضعیت سرمایه اجتماعی در ایران
۳۰۵		مدل های توسعه فن آوری های نوین جهت توسعه فرهنگی
۳۲۰		توسعه فرهنگی و دیدگاهها
۳۲۷		ضرورت توسعه فرهنگی
۳۳۱		چشم انداز و آینده جامعه اطلاعاتی در ایران
۳۳۴		ویژگی های اصلی جامعه شبکه ای
۳۳۹		تهدیدها ناشی از فناوری اطلاعات و ارتباطات
۳۴۰		فرصت‌های ناشی از فناوری اطلاعات و ارتباطات
۳۴۱		ارتباطات
۳۴۵		ارتباط سازمانی
۳۴۹		شبکه‌های ارتباطی
۳۵۰		انواع شبکه‌های ارتباطی
۳۵۳		فهرست منابع

دوران ما زمان کثافت بی سابقه و ضرورت بی مانند اطلاعات است. فاوا دارای توان بالفعل کردن توانمند شده از نام محاسباتی است که تا پیش از این بسیار زمان بر، و همراه با امکان خطای بالا بود. فناوری اطلاعات و ارتباطات قیدهای جدیدی برای دولت‌ها ایجاد کرده است. اما فرستای جدیدی هم برای آنها فراهم آورده است. دولت‌ها می‌توانند با برقراری ارتباطات گسترده، استفاده از ظرفیت‌های این فناوری، خدمات بسیاری برای شهروندان انجام دهند و بدین وسیله فلسفه وجودی خود را در تامین زندگی بهتر برای شهروندان تحقق بخشند. شهروندان می‌توانند به جای گرفتار شدن در نظام‌های بوروکراتیک فرسایش دهنده و گرفتاری‌های بی‌پایان، با بهره‌گیری از این فناوری بهره‌ی بیشتری از زندگی خود ببرند. تامین امنیت عمومی به کمک حل مشکلات معیشتی کسانی که به هر دلیل محرومیت‌های ناخواسته هستند با این فناوری ممکن است.

این فضا از یک سو آدمیان را از قلمرو عمومی جدا کرده است و از سوی دیگر قلمرو خصوصی را نیز متحول کرده است. در نتیجه، در عین کم شدن ظاهری فاصله، در عمل بین آدمیان فاصله افتاده است. اکنون ارتباط آدم‌ها با یکدیگر در عالم تنهایی آنها، و در عالم مجازی اتفاق می‌افتد. این مصداقی جدید است از ذره‌ای شدن جامعه انسانی.

دنایای مجازی دنیایی است که در وجود، غیر واقعی، ولی در تاثیر واقعی است. دنیای مجازی دنیایی است که در عین غیر واقعی بودن، فضایی را ایجاد کرده است که ارتباط بین آدمیان در آن حادث می‌شود. بنابر این، خود و دیگری در عالمی به ملاقات هم می‌روند که در عین تنهایی آنها اتفاق می‌افتد. ایجاد چنین وضعیتی منجر به شکل‌گیری حالت‌های روحی و منش‌های اجتماعی ویژه شده است که پرسش‌ها و نگرانی‌هایی جدی را به همراه داشته است.

در سده اخیر نخبگان جهان سوم در حد فاصل این دو ایده در تکاپو بوده‌اند و گاه جانب افراط و گاه طرف تفریط را گرفته‌اند و برخی هم به سنتزی در میانه دو تفکر بسنده کرده‌اند. تلاش‌ها و پیشرفته‌های چند دهه اخیر در رفن آوری ارتباطات نشان می‌دهد که در قرن بیستم یکم چهار دیواری اختیاری شبیه افسانه است و فرد در هر کجای دنیا که باشد به سادگی به امواج و تصاویر و پیام‌های ماهواره‌ای دسترسی می‌یابد و از طریق اینترنت و دیگر ابزارها، اطلاع‌رسانی با هم‌نوعان خود مرتبط می‌شود.

ایستادن بر سکوی نفی فن آوری ارتباطات تجربه‌ای است ناموفق که نادرستی آن در دهه‌های اخیر به اثبات رسیده‌است. تا یک دهه پیش در کشور ما خرید و فروش ویدئو ممنوع بود اما با گذشت زمان نشان داد که روش تحریم کارساز نیست. پیش از این در تاریخ مناسبات فرهنگی ما مورد زیاد تحریم غیر رسمی و سایر ارتباطات جمعی و حتی صنعت عکاسی سابقه داشته است اما به مرور زمان فن آوری دسترسی و مرغوبیت خود را اثبات کرده‌است و امروز تحریم این ابزار در جوامع پیشرفته کارآمد نیست. پس تجربه تاریخی نشان می‌دهد که دیر یا زود تکنولوژی ارتباطات در جوامع جا باز می‌کند و به منزله واقعیتی مطلوب بر مناسبات اجتماعی تاثیر می‌گذارد. اگر هنوز هم

نخواهیم. نظر مک لوهان مبنی بر ایجاد دهکده جهانی را بپذیریم باید واقعیت بیوند نسبی پنج قاره در سایه توسعه وسایل ارتباط الکترونیک را قبول کنیم.

اگر اولین انقلاب صنعتی بریتانیایی بود اولین انقلاب تکنولوژی اطلاعات هم امریکایی بود باصیغه‌ای کالیفرنمایی درهرمورد دانشمندان و صاحبان صنایع از دیگر کشورها هم دراکتشاف و هم درانتشار تکنولوژیهای جدید به راستی نقشی مهم برعهده داشتند و با به این سوال مهم پاسخ داد که این همه اختراع و اکتشافی که در جهان و در کشورهای دیگر تقدیم بشریت می‌گردد ما در برابر بشریت چه کردیم.

ازجمله تحولات مهم جامعه امروز می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: انقلاب تازه علمی و تکنولوژیک، تخصصی درعرصه تکنولوژی اطلاعات ودانش ژنتیک، فرایندجهانی شدن وظهورفطیبتای تازه فرهنگی، رشدجنبشهای ملی گرایانه وبحران درحاکمیت دولتهای ملی، توجه گسترده به اهمیت جامعه اطلاعاتی، بازگشت به دیدگاههای معنوی در قالب رویکردهای پیرگرایانه، وتوجه به نقش فرهنگهای بومی ونقش نهادهای مدنی ومتکی به مشارکت شهروندان درسطوح ملی وبین المللی ایجاد شهرهای الکترونیکی و دیجیتالی و روابط متکی بر ساینترنت، از جمله مولفه‌هایی هست که کانون توجه را به فناوریهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی بیش از گذشته جلب می‌کند.

اولین کامپیوتر قابل برنامه ریزی وترانزیستور که منشأ میکروالکترونیک وهسته ی حقیقی انقلاب تکنولوژی اطلاعات درقرن بیستم بود اما تنها دردهه ۱۹۷۰ بود که تکنولوژیهای جدید اطلاعاتی درسطحی گسترده انتشار یافتند توسعه توانان خود راشتاب بخشیدند ودر پارادایمی جدید گردهم آمدند ضرورت تغییر، توسعه و قرار گرفتن در جامعه اطلاعاتی، جهانی را برای چندین برابر نموده است.

خلاقیت سرکتهای ژاپنی در بهبود فرایندهای تولید در الکترونیک و نفوذ تکنولوژیهای اطلاعات در زندگی روزمره در سراسر جهان از طریق سیلی از فرآورده‌های جدید از دستگاه‌های ضبط ویدیویی و فکس تا بازیهای ویدئویی و نداگر نقشی حیاتی داشت

در دهه ۱۹۷۰ میلادی زمانی که دکتر بارنارد نخستین پیوند قلب را به انجام رساند بسیاری از رسانه‌ها از آن با عنوان عملی که آدمی را انسانیت خود تهی می‌کند یاد کردند. اما اکنون این شیوه به عنوان یکی از موثرترین شیوه‌های حیات بخش شناخته شده است. باید توجه داشت که ترویج علم در حیطه عمومی صرفاً به نیت رفع موانع اجتماعی برای قبول دستاوردهای علمی و تکنولوژی نیست. تخصصی شدن بیش از حد رشته‌های علمی و تکنولوژیک ضرورت دیگر را در این زمینه مطرح ساخته است.

به این ترتیب ترویج علم در حیطه عمومی، صرفاً به معنای آشنا ساختن عامه مردم با دستاوردهای متخصصان نیست، بلکه در اینجا آشنا ساختن متخصصان با قلمروهایی که خارج از تخصص آنها قرار می‌گیرد و نیز تصمیم گیران و مدیران سیاسی با قلمروهای تخصصی است.

در مورد سیاست گذاران و تصمیم گیران فرهنگی نیز چنانکه گذشت بی اطلاعی آنان از تحولات علمی و فناورانه می‌تواند مصیبت آفرین باشد.

به اعتقاد صاحب نظران یکی از عواملی که در باره بسط فن‌های نو و تاثیر اجتماعی و فرهنگی آنها خطر را افزایش می‌دهد آن است که ناآگاهی مردم زمینه را برای ظهور عوام فریب‌هایی که وعده عمل موثر می‌دهند آماده می‌سازد. مردم نگران و ناامید ممکن است مفتون هر بازیگری شوند که ابزار تبلیغ را بهتر به کار می‌برد (پایا،